

Wszy: jak wyglądają wszy. Wszawica - leczenie i zapobieganie

Skrót wiadomości z artykułu [Wszy: jak wyglądają wszy. Wszawica - leczenie i zapobieganie | Dermatologia - mp.pl](#) [Dr n.med.Adrianna Polańska](#)

z portalu mp.pl dla pacjenta

www.mp.pl/pacjent/dermatologia/choroby/chorobyskory/171074,wszy-jak-wygladaja-wszy-wszawica-leczenie-i-zapobieganie

przesłała lek Janina Antczak

Wszawice należą do częstych pasożytniczych chorób skóry, przy czym najczęstsza postacią jest wszawica głowowa. Wszy głowowe, a zwłaszcza ich gnidy, typowo zajmują okolice potyliczną i skroniową głowy owłosionej, zatem warto dokonywać profilaktycznej oceny tych lokalizacji, szczególnie u dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Wszawica jest chorobą pasożytniczą, wywołaną stawonogiem - wszą ludzką. Najczęstszą postacią wszawicy jest **wszawica głowowa**, za którą odpowiedzialna jest wesz głowowa (łac. *Pediculus capitis*).

Wesz głowowa żyje około 1 miesiąca. W tym czasie składa 200–300 jaj, które dojrzewają przez 2–3 tygodnie. Charakterystycznym objawem wszawicy głowowej oraz łonowej są przytwierdzone do włosa jaja, czyli gnidy, które wraz ze wzrostem włosa przesuwają się dystalnie w stosunku do powierzchni skóry, co może stanowić pewien wykładnik długości trwania choroby.

Wszy - jak dochodzi do zakażenia?

Wszawica przenosi się przez bezpośredni kontakt. W przypadku wszawicy głowowej jest to często kontakt bezpośredni, ale możliwe jest szerzenie się przez choroby, kontakt pośredni, na przykład wskutek wspólnego używania kasków oraz innych zakażonych nakryć głowy czy grzebieni/szczotek. Wszawica głowowa występuje zwłaszcza wśród dzieci przedszkolnych i szkolnych.

Jak często występuje wszawica?

Wszy występują dość często. Wesz głowowa jest częstą chorobą pasożytniczą wśród dzieci (żłobki, przedszkola, szkoły) i może wywoływać epidemie wszawicy.

Jak wyglądają wszy?

Wszy należą do ektopasożytów i można zaobserwować je gołym okiem na skórze owłosionej człowieka, najczęściej w postaci nimf oraz osobników dorosłych lub można uwidocznic ich jaja. Są to małe owady, które unikają światła, zatem pomocne może być zastosowanie gęstego grzebienia. W przypadku wszy głowowej (*Pediculus humanus capitis*; *Pediculus humanus humanus*) samice mają około 3–4 mm długości, samce są nieco mniejsze. Owady te mają typowo jak wśród

Wesz głowowa - Mały podręcznik - wersja internetowa

stawonogów 3 pary odnóży, dzięki którym poruszają się, ale nie skaczą ani nie latają. Jaja (gnidy) przytwierdzone są do łodygi włosa substancją przypominającą cement.

Wszy – zdjęcia

Wesz głowowa. Fot. istockphoto.com

Jak wyglądają gnidy?

Wszy we włosach - zdjęcia

Wszawica - objawy

Charakterystycznym objawem wszawicy jest intensywny **świąd** skóry, który jest wywołany ukłuciem wszy. W przypadku wszawicy głowowej zmiany najczęściej lokalizowane są w okolicy potylicznej i skroniowej, gdzie obserwuje się zmiany sączące często z cechami nadkażenia

bakteryjnego skóry (impetiginizacja). Objawy te są wynikiem drapania i może im niekiedy towarzyszyć powiększenie węzłów chłonnych.

Co robić w przypadku wystąpienia objawów wszawicy?

Rozpoznanie wszawicy nie wymaga konsultacji lekarskiej i leczenie może wdrożyć sam pacjent lub rodzic dziecka. Jeśli występują cechy wtórnego nadkażenia bakteryjnego lub istnieją wątpliwości diagnostyczne, należy zgłosić się do dermatologa. (* Można w pierwszej kolejności zgłosić się do pediatry)

Wszy - w jaki sposób lekarz stawia diagnozę wszawicy?

Wszawicę rozpoznaje się na podstawie stwierdzenia oglądaniem obecności gniid i dorosłych wszy. W przypadku wszawicy głowowej gniidy są często zlokalizowane w okolicy zausznej. Gniidy i wszy można ponadto łatwo zidentyfikować w mikroskopie, ale zwykle nie jest to konieczne.

Wszawica – leczenie

Leczenie wszawicy głowowej jest miejscowe. Polega na stosowaniu środków przeciwpasożytniczych działających na wszy, takich jak **permetryna** (dostępna w formie szamponu, * np. Sora forte), która zwalcza wszystkie formy pasożyta. Szampon nakłada się na włosy mokre i utrzymuje pianę co najmniej przez 10 minut, a następnie spłukuje się go wodą. Inny środek, dostępny również bez recepty to dimetikon/cyklometrykon, który jest syntetycznym olejem polimetylosilikonowym, który w sposób fizyczny powleka pasożyta i wnika w przetchlinki oddechowe, uniemożliwiając mu oddychanie. Działa zarówno na wszy, jak i gniidy. Najczęściej stosowany jest w postaci sprayu, który nanosi się na całej długości włosa i pozostawia na około 1 godzinę. Z uwagi na około siedmiodniowy czas dojrzewania gniid, terapię należy powtórzyć. Ważne jest wyczesywanie gniid gęstymi grzebieniami. W celu rozpuszczenia substancji scalającej gniidę z włosami można płukać włosy w roztworze octu i wody (stosunek 1:2). Na rynku dostępne są preparaty gotowe, ułatwiające eliminację gniid, często dodawane do właściwego preparatu leczniczego.

Wszy - czy możliwe jest całkowite wyleczenie?

Możliwe jest całkowite wyleczenie wszawicy, chociaż zdarzają się nawroty, zwłaszcza wszawicy głowowej. Dlatego wskazane jest powtórne przeleczenie wszawicy głowowej po około 7–10 dniach, a także leczenie osób z kontaktu. Podobnie jest w przypadku wszawicy łonowej, która przenosi się przez bezpośrednie kontakty i należy do chorób przenoszonych drogą płciową.

Dzieci z wszawicą głowową nie powinny wracać do szkoły, dopóki na głowie są gniidy.

Zakończenie leczenia pacjenta i osób z kontaktu jest równoznaczne z wyleczeniem, nie ma szczególnych zaleceń co do dalszego postępowania.

Wszy - profilaktyka wszawicy

W celu zmniejszenia ryzyka zachorowania na wszawicę należy zachowywać zasady higieny i wdrożyć zasady profilaktyki, zwłaszcza wśród osób z grup ryzyka. Szczególnie narażone na wszawicę głowową, jak już wspomniano, są dzieci szkolne i przedszkolne, zatem warto u nich dokonywać okresowej inspekcji owłosionej skóry głowy w poszukiwaniu wykładników choroby (wszy, gnidy), zwłaszcza jeśli rodzic wie, że w szkole czy przedszkolu były wcześniej przypadki tej choroby.

Na rynku dostępnych jest wiele preparatów bez recepty, które można rozważyć w leczeniu profilaktycznym osób z bliskiego kontaktu. W celu ograniczenia reinfekcji zaleca się również pranie czapek, szalików, bielizny pościelowej, ręczników w wyższej temperaturze w okresie 2 dni po przeleczeniu (wg Center For Disease Control and Prevention [CDC] – wystarczająca do zabicia wszy jest ekspozycja na temperaturę powyżej 53,5°C przez 5 min). Wspólnie używane z osobą zakażoną szczotki i grzebienie należy namoczyć w gorącej wodzie przez okres 5–10 minut.

Wszawica u dzieci

Wszy u dziecka to częsty problem, zwłaszcza u dzieci przedszkolnych i szkolnych. Do zakażenia wszą głowową dochodzi na skutek bliskiego kontaktu, często „głowa do głowy”, jak w trakcie wspólnych zabaw. Źródłem zakażenia mogą także być wspólnie noszone nakrycia czy używanie tych samych grzebieni/szczotek. Objawy wszawicy u dziecka nie powinny budzić wątpliwości. Dziecko, zwłaszcza starsze, może uskarżać się na uczucie, że „coś chodzi/ porusza się na głowie”, doświadcza także silnego świądu, może być przy tym niespokojne czy mieć trudności z zasypianiem. Warto dodać, że objawy świądowe mogą wystąpić niekiedy 4–tygodni po zakażeniu. W przypadku długo trwającej wszawicy może dojść do wtórnego nadkażenia (bakteryjnego) zmian skórnych i może wystąpić zapalenie skóry w okolicy karku. Po przeleczeniu wszawicy wskazane jest regularne dokonywanie oględzin głowy przez kolejne 2–3 tygodnie, aby ustalić czy wszy zostały całkowicie usunięte.

Szampon przeciw wszawicy, preparaty na wszy

Szampony/spraye przeciw wszawicy należy stosować zgodnie z zaleceniami producenta, zwłaszcza jeśli chodzi o czas ich aplikacji i może konieczne być ich ponowne zastosowanie po 7–9 dniach. Jeśli po 8–12 godzinach od zastosowania szamponu/sprayu nadal widoczne są żywe wszy, konieczne może być zastosowanie szamponu o innym składzie chemicznym. Bardzo pomocne w wyczesywaniu wszy i ich gnid są grzebienie, często dołączone do opakowania. Ważne jest, żeby nie stosować szamponu z odżywką lub odżywki do włosów przed użyciem preparatu przeciw wszawicy i, co więcej, nie zaleca się ponownego mycia włosów przez 1–2 dni po zastosowaniu

preparatu. Aktualnie do zwalczania wszy wg CDC nie rekomenduje się profilaktycznego stosowania przeciwwszowych gumek do włosów.

* DODATEK:

Dobłą praktyką w czasie epidemii wszawicy jest wiązani długich włosów w kucyki i warkocze.

*